

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 150/05-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. mája 2005 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., ktorou namietal porušenie jeho z kladného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 76/99 a sp. zn. 3 C 229/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2004 doručená sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 8 C 76/99 a sp. zn. 3 C 229/03.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 3. februára 1999 podal „... na Okresný súd v Bardejove svoj návrh na začatie konania o splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona, zo dňa 31. 1. 1999 voči Okresnému stavebnému družstvu v B. V tomto súdnom návrhu som v záverečnom petite požadoval jednak majetkový podielnícky list na majetku OSBD ku dňu jeho transformácie a potom o vydanie bytu do môjho vlastníctva na základe zmluvy o bezodplatnom prevode na mňa, resp. moju rodinu (manželku). Tento súdny spor bol vedený v tomto čase pod č. k. 8 C 76/99.

Okresný súd v Bardejove svojím uznesením zo dňa 19. 5. 1999, konanie o vydanie môjho bytu na jednej strane zastavil, ale vzápätí tým istým uznesením paradoxne súčasne vylúčil na samostatné konanie. Takto urobil aj v prípade vydania mi majetkového podielníckeho listu, a to bez možnosti použitia riadneho opravného prostriedku. Je len samozrejmé, že k prvej časti som sa odvolal, ale Krajský súd v Prešove svojím konečným uznesením sp. zn. 4 Co 398/99-15, zo dňa 31. 8. 1999, moje odvolanie zo dňa 16. 6. 1999 odmietol, pričom svoje rozhodnutie založil iba na domnienke.

Okresný súd v Bardejove už v novom konaní pod č. k. 4 C 212/01 iba o vydanie podielníckeho listu ma svojím uznesením zo dňa 20. 7. 2001 vyzýva na doplnenie môjho pôvodného súdneho návrhu zo dňa 30. 1. 1999, a to v ním naznačenom smere. Medzitým som dňa 15. 11. 1999 podal prostredníctvom Okresného súdu v Bardejove na Najvyšší súd SR dovolanie, o ktorom tento svojím konečným uznesením sp. zn. 4 Cdo 8/01 zo dňa 25. 1. 2001 rozhodol tak, že dovolacie konanie zastavil.

Dňa 14. 1. 2002 bardejovský súd vyhlásil uznesenie pod č. k. 4 C 212/01-11, ktorým zastavuje konanie v časti o uloženie povinnosti vydať mi majetkový podielnícky list a celkom nepochopiteľne, pritom zmätočne vylučuje na samostatné konanie aj moju požiadavku o vydanie bytu do vlastníctva, teda to, o čom už súd prv právoplatne konanie zastavil! Vzhľadom na to, že proti tomuto rozhodnutiu súdu nebol prípustný riadny opravný

prostriedok, podal som svojim písomným podnetom zo dňa 22. 2. 2002 opäť dovolanie, o ktorom nebolo ani po viac ako dvoch rokoch kasačným súdom rozhodnuté! V tomto čase bol prvostupňový súd vo všeobecnosti absolútne nečinný viac ako dva roky!!! Až dňa 5. 3. 2004 vyniesol tento súd uznesenie, v ktorom ma vyzýva, aby som špecifikoval petit svojej žaloby a presné znenie zmluvy, uzavretia ktorej sa domáham. Súd teda po mne chce to, čo už predtým svojim uznesením pod č. k. 8 C /99-5 zo dňa 19. 5. 1999 právoplatne zastavil. Zaujímavé je, že súd toto konanie vedie už pod iným č. k. 3 C 229/03, ku ktorému ja neviem, že ako prišiel. Podľa mňa je to účelový manéver, ktorým chce súd zamaskovať prietáhy v tomto konaní ako celku! Napriek tomu som na toto jeho rozhodnutie patrične reagoval svojim podaním zo dňa 13. 4. 2004.

Dňa 23. 4. 2004 prvostupňový súd prijíma ďalšie uznesenie pod č. k. 229/03, ktorým znovu konanie vo veci zastavuje. Voči tomuto rozhodnutiu je prípustné riadne odvolanie, ktoré hodlám využiť, takže zatiaľ ono nie je právoplatné.

Z uvedeného je vidieť, že bardejovský súd rozhodoval viac ako 5 rokov, ale celkom o ničom!“

S poukazom na takto opísaný skutkový stav sa sťažovateľ domnieva, že okresný súd porušil jeho označené práva, čo platí o konaní ako celku, ale aj pri vykonávaní úkonov súdu prvého stupňa v dovolacom konaní, a žiada, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti vydal nález, v ktorom rozhodne nasledovne:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa ods. 2 čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky a Listiny základných práv a slobôd – jej ods. 2 čl. 38, ako aj ods. 1 čl. 6 Dohovoru o ich ochrane v znení protokolu čís. 11 postupom Okresného súdu v Bardejove v konaní ako celku, ale aj v dovolacom konaní u neho vedených pod č. k. 8 C 76/99 a 229/03 porušené boli.

2. Priznáva I. K. K. primerané finančné zadostučinenie vo výške 60 tis. Sk (slovom šesťdesiat tisíc korún slovenských), ktoré mu je povinný Okresný súd v Bardejove vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Sťažovateľ žiada aj o úhradu trov konania a o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti pred ústavným súdom poukazujúc na svoju insolventnosť.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 76/99

Z vyžiadaného súvisiaceho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že 3. februára 1999 mu bola doručená žaloba smerujúca proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu B. (ďalej len „OSBD“), ktorou sa sťažovateľ domáhal vydania majetkového podielnického listu, bezplatného vydania ním užívaného družstevného bytu do jeho vlastníctva a uloženia povinnosti uzavrieť s ním zmluvu o nových podmienkach faktického užívania predmetného bytu. Dňa 19. mája 1999 rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 8 C 76/99, ktorým konanie v časti o uloženie povinnosti vydať sťažovateľovi do vlastníctva byt č. 28

v obytnom bloku č. 1227 na W. v B. zastavil a nárok sťažovateľa vydať mu majetkový podielnický list, ako aj nárok uzavrieť s ním zmluvu o nových podmienkach faktického užívania uvedeného bytu vylúčil na samostatné konanie. (Označené uznesenie nadobudlo právoplatnosť, pokiaľ ide o výrok o vylúčení veci na samostatné konanie, 3. júna 1999, a čo sa týka výroku o zastavení konania 19. júna 1999.)

Okresný súd zároveň 19. mája 1999 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu a tiež na špecifikáciu jeho žaloby (jej petitu). Nadväzne na výzvu okresného súdu sťažovateľ 9. júna 1999 požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a 17. júna 1999 podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 19. mája 1999. Keďže odvolanie sťažovateľa neobsahovalo všetky zákonom ustanovené náležitosti, okresný súd ho 28. júna 1999 vyzval na jeho doplnenie, čo sťažovateľ urobil podaním z 5. júla 1999. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 Co 398/99 z 31. augusta 1999 odmietol odvolanie sťažovateľa ako podané oneskorene. Proti označenému uzneseniu (ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. októbra 1999) podal sťažovateľ 15. novembra 1999 dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 8/01 z 25. januára 2001 tak, že dovolacie konanie zastavil. Uvedené uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 27. februára 2001.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03).

Z preskúmaného spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 76/99 bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že konanie vedené na okresnom súde pod uvedenou spisovou značkou bolo právoplatne skončené v júni 1999 a dovolacie konanie, v ktorom sťažovateľ napadol postup okresného súdu pri vykonávaní úkonov súdu prvého stupňa, v tejto veci bolo

právoplatne skončené 27. februára 2001 (sťažovateľ neuviedol žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplýval opak).

Pretože k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 76/99, ktoré bolo právoplatne skončené v roku 2001, a keďže sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 6. mája 2004, t. j. po uplynutí lehoty ustanovenej na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 229/03

Ústavný súd sa oboznámil so spisom okresného súdu sp. zn. 3 C 229/03 a zistil nasledovný priebeh konania v tejto veci:

- uznesením sp. zn. 4 C 212/01 zo 14. januára 2002 okresný súd zastavil konanie „... v časti o uloženie povinnosti vydať sťažovateľovi majetkový podielnický list v pomere svojho imania so stavom ku dňu transformácie v korunách s úrokom z omeškania od 1. 1. 1992 do 30. 4. 1995 vo výške 3 % a od 1. 5. 1995 až do zaplatenia vo výške 22 %“. Zároveň návrh sťažovateľa „... o uložení povinnosti žalovanému uzavrieť s ním zmluvu o nových podmienkach faktického užívania bytu č. 28 na W. v obytnom bloku č. 1227 v B. a právneho vlastníctva...“ vylúčil na samostatné konanie;

- proti označenému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal 22. februára 2002 odvolanie, ktoré bolo uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 387/02 z 31. decembra 2002 odmietnuté ako oneskorene podané;

- z preskúmaného spisu okresného súdu vyplýva (č. 1. 5), že právna vec sťažovateľa v časti vylúčenej na samostatné konanie bola okresným súdom 20. novembra 2003 pridelená „... do oddelenia pre Civilné veci, sporová agenda a je vedená pod sp. zn. 3 C/229/2003...“;

- 12. novembra 2003 zákonná sudkyňa predložila vyjadrenie obsahujúce dôvody, pre ktoré sa cíti byť v právnej veci sťažovateľa vylúčená z jej prejednávania a rozhodnutia, a 20. novembra 2003 predseda okresného súdu predložil vec na rozhodnutie o vylúčení zákonnej sudkyne krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 NcC 55/03 z 27. novembra 2003 rozhodol tak, že zákonnú sudkyňu z prejednávania a rozhodovania v právnej veci sťažovateľa nevyvlúčil; spis bol vrátený okresnému súdu 5. decembra 2003;

- uznesením sp. zn. 3 C 229/03 z 15. marca 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa, „... aby špecifikoval petit žaloby o presné znenie zmluvy, uzavretia ktorej sa domáha“;

- 13. apríla 2004 sťažovateľ oznámil okresnému súdu, že keďže nemá právnické vzdelanie, nevie skoncipovať znenie nájomnej zmluvy, uzavretia ktorej sa domáha, v nadväznosti na čo okresný súd uznesením sp. zn. 3 C 229/03 z 23. apríla 2004 konanie vo veci zastavil;

- proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania sťažovateľ podal 7. mája 2004 odvolanie a 20. mája 2004 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, ktorý uznesením z 8. novembra 2004 napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie;

- 22. februára 2005 vyšší súdny úradník poverený vykonávaním úkonov v predmetnej veci oznámil, že sa cíti byť zaujatý, keďže udržiava niekoľkoročný priateľský vzťah k synovi a k mladšej dcére sťažovateľa;

- uznesením sp. zn. 3 C 229/03 z 22. marca 2005 okresný súd rozhodol, že vyšší súdny úradník nie je vylúčený z konania a rozhodovania v právnej veci sťažovateľa.

Ostatným úkonom okresného súdu v tejto veci je uznesenie z 2. mája 2005, ktorým bol sťažovateľ vyzvaný na špecifikáciu petitu žaloby s poučením, že ak tak neurobí v ustanovenej desaťdňovej lehote a pre uvedený nedostatok nebude možné v konaní

pokračovať, bude jeho podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odmietnuté [§ 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)].

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že po oboznámení sa so spisovým materiálom nezistil, že by bol sťažovateľ podal 22. februára 2002 dovolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 C 212/01 zo 14. januára 2002, ako to tvrdí v sťažnosti. Zo spisu vyplýva, že uvedeného dňa podal proti označenému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom, ako už bolo uvedené, rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 387/02 z 31. decembra 2002 tak, že ho odmietol ako oneskorene podané.

Ústavný súd ďalej pripomína, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv [(čl. 2 ods. 2 ústavy) napr. III. ÚS 2/05]. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť podľa jej petitu smeruje proti okresnému súdu a konaniam, ktoré sú na ňom vedené pod sp. zn. 8 C 76/99 a sp. zn. 3 C 229/03.

Ako už bolo uvedené, návrh na začatie konania sp. zn. 3 C 229/03 v právnej veci sťažovateľa proti OSBD bol okresným súdom pridelený do oddelenia pre civilné veci 20. novembra 2003. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v uvedenej veci plynulo.

Navyše, ústavný súd vzal do úvahy aj svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej súčasťou hodnotenia zbytočných prietáhov v konaní je aj posudzovanie povahy veci (II. ÚS 52/99, II. ÚS 32/02). Tú v okolnostiach prípadu (žaloba „... o uložení povinnosti žalovanému uzavrieť s ním zmluvu o nových podmienkach faktického užívania bytu č. 28 na W. v obytnom bloku č. 1227 v B. a právneho vlastníctva“) nepovažoval za takú, aká si vyžaduje mimoriadny ohľad a starostlivosť súdu, ako sú napr. nároky týkajúce sa

maloletých, väzobné veci, pracovnoprávne, dotýkajúce sa existenčných záujmov sťažovateľa (III. ÚS 281/04).

Ústavný súd nemohol opomenúť ani skutočnosť, že žaloba sťažovateľa vykazovala aj procesné nedostatky (nedostatočná špecifikácia petitu), ktoré sa ani napriek opakovaným výzvam okresného súdu nepodarilo dosiaľ odstrániť. Za takýchto okolností môže zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj pre práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, pre ktoré je typické, že zodpovednosť za riadne začatie, priebeh a výsledok súdneho konania je predovšetkým na žalobcovi, ktorý sa domáha súdnej ochrany (čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy). Takým konaním v občianskoprávných veciach je sporové konanie, v ktorom je žalobca povinný nielen tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotnoprávných a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V takomto druhu civilného procesu je žalobca povinný bezo zvyšku splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane [(čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), m. m. IV. ÚS 250/04].

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 250/04, III. ÚS 103/05).

Ústavný súd vychádzajúc z právneho názoru na zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti na zbytočné prietahy v občianskoprávnom sporovom konaní aj v spojitosti s postupom a úkonmi sťažovateľa a stavu vecí podľa obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 229/03

a v neposlednom rade aj s prihliadnutím na petit sťažnosti dospel k záveru, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju z toho dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Oneskorenosť ani zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti nemožno odstrániť, preto ústavný súd nevyzval sťažovateľa, aby preukázal svoje majetkové pomery za účelom ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, čo sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2005